

**Seminarium naukowe pt. *Antropogeniczne przekształcenia ośrodków gruntowych i skalnych*
z okazji 50-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Andrzeja Drągowskiego – Warszawa, 6.10.2010**

W październiku br. przypada 50-lecie pracy naukowej Profesora Andrzeja Drągowskiego. W niniejszym numerze *Przeglądu Geologicznego* zamieszczamy materiały seminarium pt. *Antropogeniczne przekształcenia ośrodków gruntowych i skalnych*, zorganizowanego na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Prezentowane artykuły stanowią przegląd współcześnie prowadzonych badań i analiz nawiązujących do tematyki twórczo rozwijanej przez Jubilata od początku lat 60. XX wieku. Różnorodność zagadnień geologicznych i sozologicznych, w których niezbędne jest uwzględnianie problematyki gruntów i procesów antropogenicznych, potwierdza znaczenie i zasadność zapoczątkowanego przez Niego kierunku badań ośrodków gruntowych i skalnych. Analiza tej problematyki, w zestawieniu z naukową drogą Profesora, stanowi podstawę do refleksji nad przemianami obszaru badań i metod naukowych wobec narastających wyzwań cywilizacyjnych.

Profesor Andrzej Drągowski urodził się 28 listopada 1937 r. na warszawskim Żoliborzu, gdzie upłynęło Jego wojenne dzieciństwo i powojenne lata szkolne zakończone maturą w liceum bielańskim. Początkowo planował podjęcie studiów na Politechnice Gdańskiej, lecz utworzenie w 1955 r. na Uniwersytecie Warszawskim kierunku studiów z zakresu geologii technicznej (inżynierskiej i hydrogeologii) spowodowało, jak dziś wspomina, w pełni świadomą zmianę planów. Zmianę, której potem nigdy nie żałował. Z uczelnią związał całe dalsze życie zawodowe. W 1960 r. rozpoczął terminowanie jako asystent naukowo-techniczny, a następnie, już jako pracownik naukowy, pracował w zespole prof. Zygmunta Głazera. W tej dobrej, choć trudnej szkole przeszedł kolejne szczeble rozwoju naukowego: w 1969 r. obronił doktorat, w 1981 r. – habilitację, a w 2000 r. otrzymał tytuł profesora.

W pierwszym etapie swej działalności naukowej Profesor A. Drągowski zajmował się zagadnieniami zwietrzelin, co miało szczególne znaczenie dla podejmowanych wówczas prac nad zagospodarowaniem przełomowego odcinka doliny środkowej Wisły. Wynikiem badań było opracowanie uniwersalnego profilu wietrzeniowego skał do celów geologiczno-inżynierskich. Kontynuacją tych prac było określenie mechanizmu niszczenia ośrodka skalnego w cyklicznych procesach pęcznienia i skurczu. Do wybitnych osiągnięć badawczych Profesora należy zaliczyć sformułowanie wilgotnościowego kryterium procesu niszczenia materiałów skalnych oraz określenie liczbowych wskaźników podatności na wietrzenie skał ekspansywnych. Wyniki tych analiz i badań naukowych zostały później szeroko wykorzystane, gdy uczestniczył jako ekspert m.in. w pracach rekonstrukcyjnych świątyni Hatszepsut w Egipcie, przy realizacji amerykańskiego programu zaopatrzenia w wodę Trypolis, Benghazi i Sirt oraz w budowie oczyszczalni ścieków w Grecji i Czechach. Jako czynny geolog uczestniczył w wielu wyprawach naukowo-badawczych do krajów Azji i Ameryki. Odbył staże naukowe w London University, na Uniwersytecie im. Karola w Pradze oraz na Uniwersytecie Moskiewskim.

Profesor Drągowski jest wybitnym specjalistą w dziedzinie geologii inżynierskiej. Współtworzył metody i aplikacje określone dzisiaj jako geoinżynieria środowiska, dotyczące m.in. wykorzystania prawidłowości sedimentacji popiołów w stawach osadowych do optymalnego projektowania kolejnych pięter składowisk. Zajmował się oceną izolacyjności barier geologicznych. Zaproponował i rozwijał metodykę doboru mieszanek gruntowych stosowanych w ekranach w celu optymalizowania ich właściwości izolacyjnych z równoczesnym zachowaniem niezbędnych cech wytrzymałościowych. Wprowadził do klasyfikacji gruntów budowlanych pojęcie *grunty antropogeniczne*. Opracowane przez Niego rozwiązania upowszechniły się w przepisach prawnych, wytycznych, instrukcjach dokumentowania geologiczno-inżynierskiego oraz bazach danych dla planowania przestrzennego i rekultywacji terenów pogórnich.

Dorobek A. Drągowskiego obejmuje ponad 100 opublikowanych prac, w tym wydawnictwa książkowe stanowiące podsumowanie Jego bogatego doświadczenia badawczego i eksperckiego. Uczestniczył w dokumentowaniu warunków geologicznych i opracowywaniu rozwiązań inżynierskich czołowych przedsięwzięć inwestycyjnych. Pracował nad projektami zagospodarowania doliny Wisły, geologiczno-inżynierskimi opracowaniami dla wielu kopalń odkrywkowych oraz ocenami oddziaływania kopalń podziemnych na powierzchnię terenu i zabudowę. Jako ceniony ekspert był konsultantem przy budowie elektrowni szczytowo-pompowej Porąbka-Żar, Czorsztyn, zbiornika Siemianówka oraz wielu mniejszych obiektów małej retencji. Prowadził badania dla składowisk odpadów takich jak Siekierki, Łaziska, Bełchatów, Ostrołęka i Łagisza.

Zainteresowania naukowe Profesora, dotyczące szerokiego spektrum zagadnień podstawowych i praktycznych, znajdują swoje odzwierciedlenie w Jego pracy jako nauczyciela akademickiego. Swój oryginalny profil naukowy i aplikacyjny oraz styl działania przekazuje współpracownikom i doktorantom, ucząc ich umiejętności otwartego, kreatywnego myślenia – tak cennego w czasach, gdy innowacyjność stanowi podstawowy czynnik rozwojowy.

Szczególną wartością dla rozszerzenia i rozwoju profilu dydaktycznego Wydziału Geologii UW było współtworzenie przez Profesora Drągowskiego specjalizacji ochrony środowiska na studiach geologicznych. Był inicjatorem powołania w 1993 r. Katedry Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych, którą przez następnych 16 lat kierował, nadając jej unikalny w skali kraju profil dydaktyczny i badawczy. W katedrze wypromowano ok. 250 magistrów specjalności ochrona środowiska, obroniono 30 prac licencjackich, 6 prac doktorskich oraz przeprowadzono 3 przewody habilitacyjne. Kierowane przez Profesora studium podyplomowe przez 10 lat ukończyło ok. 200 absolwentów. Prowadził On także wykłady z zakresu geologii inżynierskiej oraz mechaniki gruntów na zaproszenie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przez trzy kadencje był prodziekanem Wydziału Geologii UW. Obecnie jest członkiem Rady Naukowej Centrum Badań nad Środowiskiem na Uniwersytecie Warszawskim i Międzywydziałowych Studiów Ochrony Środowiska. Wyrazem uznania dla Jego osiągnięć dydaktycznych i badawczych było przyznanie Mu Medalu Komisji Edukacji Narodowej, Złotego Krzyża Zasługi, licznych nagród rektora oraz odznaki *Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*.

Aktywność organizacyjna A. Drągowskiego obejmuje nie tylko środowisko uniwersyteckie, ale zaznacza się również w gremiach zawodowych. Profesor pełni znaczącą rolę w kluczowych w skali kraju ciałach doradczych i opiniujących. Jest przewodniczącym Komisji Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich przy Ministrze Środowiska oraz ministerialnej komisji do spraw przyznawania zawodowych uprawnień geologicznych. W kadencji 1995–2000 był powołany do Państwowej Rady Ochrony Środowiska. Jest współzałożycielem i obecnie przewodniczącym Polskiego Komitetu Geologii Inżynierskiej i Środowiska, członkiem *International Association of Engineering Geology* oraz komisji *Building Stones and Ornamental Rocks*.

Dziś z pewnym niedowierzaniem odnotowujemy półwieczny Jubileusz zawsze młodego duchem Profesora, którego wiedzę i umiejętności, ale też serdeczność i otwartość, podziwialiśmy przez ubiegłe lata. Mamy nadzieję, że będzie nas wspierał w nowych wyzwaniach i inspirował do dalszej pracy.

Paweł Dobak